MARTIN CAMAJ

II-3846

Kanga e vërrinit

„MUSTAFA BAKIJA"
PRISHTINË — 1954

MARTIN CAMAJ

KANGA E VËRRINIT

„MUSTAFA BAKIJA"
PRISHTINË — 1954

TINGUJT E PARË

Pava n'për qiellin e vërrinit dikur
tue kalue shum rê
dhe lumejt e turbulltë tue bajtun
gur e landë.
Tue hi në të shtatën vjetë
ujkun e pava n'ikje me bisht ndër kambë
e me veshë të ngritun currek përpjetë.
Shkova me njerzit e mij
shtiqeve të ngushta të malit
e pata û dhe et
Ndëgjova ortiqet e bumbullim' t e motit
e fjalën „mos u tremb!" t'im et.

Verat e lugjeve i ruej në gjoks
e n'fletzat e gjethit të blertë dhe sod
vendet e mija të para i shof.
Tingujt e currilave n'lagsina
e zani monoton i pipzës fëminore
me mote n'mue janë rritë,
si lulja e gjakut n'shullâje,
për të dalun kangë, nji ditë.

Lagsinë-a: shkamb i lagësht, prej të cilit cirkon ujë.

KUR KËCEN DILA

Kur ndër vjeshta oborri
mbushet me llom e ujë
e kriș kumbona në vathë,
Dila nga k'solla del
tue këcyemun gur në gur
me k'pucët e reja mbathë.
Dila sonte në darsëm
vallzon tue dridhë dy ruba
para duvakut:
beli i përkulet e tamrra bjen ambël
si zemra e nusakut.

E shkurtë âsht darsma,
sa i shkurtë âsht k'cimi!*
Por bora tash vjen
e Dila pranë zjarmit tue bâmun shputë
ndër mend tash k'cen
tue dridhë dy ruba para duvakut.
dy ruba të kuqe si flaka e zjarmit.
Dila tash k'cen
kur të dalë pranvera n'lugje
vetëm n' ndoi patalog, sall prej marakut...
Dila tash këcen!

Tamërr-a: qyfteli-ja.
Patalog: nji vend i rrafsht

FLAKA E PISHËS

Ke dera e tbanit ndezet pisha n'bjeshkë
E djali n'vrrije kundron me mall n'shpirtë!
Atje âsht vajza shtat-selví e zeshkë.
Atje âsht fryma e ngrof't në tban — në fierët.

Hyni mbrend' djali e ndezi pishën n'prush:
Hijen e duerve vrei në flak' tu' u dridhë
E me dishire zemra shqim iu mbush,
Si mbushet mali, fusha, me bar n' prill.

Në shkamb prej diellit ndezë i rritet n'véri
Flaka pish's n'terr e rrshina i rrjedh si gjak.
Në bjeshkë e në vrri n'dy k'solla për njiheri
Ndër drita sysh tash kallet ka nji flakë.

KANGTARI NË MAL

Maje kalon tu' u mbajtun për nji skjeqë
E i strajc' nën krah e var.
Shqim era e bora n' ftyrë e kan' stërkeqë!
O pritnje ket udhtar!

Nji lug' veç shtoni n'tryezë e n'tok' nji lkurë
Dhe 'i plaf për mos m'u mardhë.
Tash k'ndon mbas darke n'laud' te votra — n'urë...
„O mirse na ke ardhë!"

Asht plak dhe frymën ia zen keq kolli!
Vajtoi si qyqja n'dru
Çdo her' kur n'mal ky vetëm ndodhi;
Tash, vllazën, k'ndon për ju.

Gjoksin e xhveshun ka në shí e n' diclli
E shkarpat lidh me tel.
Por gishtat ia ndigjon lahuta e fyelli,
Mos thoni: „Asht dembel!"

N'gjit e ndezun, si n' kulla, ruen kreshnikë
Si toka ndoi vizar
E mbi dashnina zemra gjak i pikë!
O pritnje ket kangtar!

Skjeqë-a: shkop i papunuem, copë druje.
Laudë-a: lahutë-a.

DESHTA NJI VASHË

Deshta nji vashë — tha miku —
në shtëpín e vogël, rrethue n'shimshir,
në shtëpín e vogël me lule në shkallë!
Flutrova si bleta në rrezet e para n' ajr
mbi flatrat e ndjenjes.
Zemra m'u dridh e dora
si thimthat e bletës zogë
në gjinin e lules, n'aroma,
kur pin nektar.

Deshta nji vashë me gjakun e ndezun të Jugut,
me butsín e frymës s'eme n'muzg,
kur gjoksi binte në pagjë.

Tash, veç zani i kulluet i saj n'për shtëpí
më duket se më kumbon në veshë
ndonjiherë,
si melodí e dashun dikur — në fëminí.

TINGUJT E MUZGUT

Kur kthejn' ndër shpija tufat me barí.
Jet pylli shkret
Nën krah' t e muzgut, që shkon tue u shtri
N'heshtje, si mblojsa mbi foshnjen, që fjet.

N'degën mâ t'nalt' të lisit losin n'erë
Gjethët e duhen
Ndër vedi por si zogjt kur kthejn' n' pranverë,
Puthen pa zâ e mos t'i shoh' kush ruhen.

Por bulku e prish qetësín mâ së parit!
kurrsi s'duron
Kur mbrenda e nxit diçka si era e barit
Të njom', si flladi n'muzg e verën don.

Kanga e bariut larg ndihet me kumbonë
Si zâ dishiri,
Që nusen n'shpi e dridh në gzim gjithmonë
E kjo vjehrrën lajmron tu' i than': „Erdh njiri:"

Bulk-u: nji insekt i zi që këndon mbas undësh natën, në mure të ngrofta dhe verës në livadhe

NJI SHPIRT

Gjithmon' heshton e veç kur t'pyesin flet.
Bota shiqimin kur ndër sy ta ngul
E me i kallxue shpirtin e mshefun pret
Ti ballin ul.

Ballin e ul, jeton n'vedi si vjollza
E mshefun n'çuba, ku njerí s' kalon,
Por prujtunija t' del në gjak ndër mollza
E shpirtin t' zblon:

Nji bot' t'mbulueme nën nji gjoks, të ri,
Ku andrra bredhin si rê t' bardha n' qiell,
Ku vllâjt e luleve presin n'vetmí
Me i nxé nji diell.

Prujtunija: përvujtnija.

* *

Së parit përmallshëm
shiqueme hyjt mes gjetheve të lisit.
„Të bukur!“ Fshamë se ishin
e hyjt na u shkrinë në sy,
që tash shiqohen
e kurr nuk dijn' m' u ngi.

KANGA NË MJESDITË

Po kris nji pik' në shpellë,
Në pyll dhe spata n' dru.
Që, mali u la me dielli
Dhe nusja e re në kru':
Mjesdita erdh në fshat!

Nën tan', n'oborr âsht hije
E plas gjingalla n'lis.
Po digjet bari n'vrrije
Dhe vajza k'ndon në mriz.
„N'shtat' male kam nji fat!"

Vasha për tê me gzim
Po rritet porsi halë,
Si drita n'për agim:
N'shtat male ka nji djalë!

Halë-a: nji llojë pishe.

ZADJA TE KRONI

Flakën në sy ka Zadja e re që kall
Si dielli ndër shullâje
E n'gjoks e ka at jet' që n'vera ngjall
Barin mug'llues nëpër brigje dhe maje.

Zade moj, Zade vash', si nuk pëlsas
N'sa uji bjen n'buljerë.
Çoje, moj, rubën e nepem uj, me tas...
Zade moj, Zade, buza krejt m'a terë.

Gjith dit' n e lume gjâ s' kam pá me sy
Un qyqe vetëm n'bjeshkë,
Mbi curr, nën lis, ndër gjeth, n'çdo kru veç ty...
Zade moj, Zade, gjuha shqim m' â rreshkë.

Zadën e ré tash para e kam që m'kall
Si dielli ndër shullâje,
E n' gjoks e ka at jet' që n' vera ngjall
Barin mug' llues nepër brigje dhe maje.

Shullâ-ni: vend në streherë i rrahun fort nga dielli.

*
* *

Jë parën lule, që ndesha,
un ty ta pruna.
A thue din lulja çka ndijmë
për të?
Heshtojmë!
Lulja krye-ulun andrron
livadhet që la.

DASHTUNI E PRENDUEME

Ç ndjeva n' fundin e shpirtit dhe 'i herë
si motit at zâ,
si mik që vjen me m' pá,
si barkë, që kthen në limâ,
si shpres' që hyn me rrezet e diellit
nepër hekra në burg.
E ndjeva si lulet që mardhen
erën në Jug
a si flladin e Vérit kur vjen me luejtë
me gjeth në terr
dhe iku si drita e hyllit të rrxuem
kur bjen në mal.

* * *

Mbi zgripin e fletës së gjethit,
para se me u rrxue,
nji pikë gëzon
nji ças
si buza mb' buzë...

DRANDOFILLES

Pranvera e lulelve
nuk del pa ty, drandofille!
Drandofille e kuqe si gjaku
përvlues në zemrën e t' riut,
o ndjesija e eme,
ku nji mij dishire
e kanë folén e tyne.
Era e jote, moj drandofille e zemrës.
âsht si kanga e zogut ndër lugje
në veshin e njeriut me dhimba.
Asht zani i mallit në vetmí,
nji pikë vese në gjethin e shkrumuem.
ngrofsija e frymës
e nji poezije së gjallë.

*
* *

O zog, n' at mal n' mëngjes
Këndon gjithmon' n' për dritë,
Por un lotoj e pres
Kangën, që s' vjen për ditë.

TREGIMI I VAJZËS

Kur ruejsha lop't ke zalli i lumit n'mrina
Un dymbdhet vjeç — fëmí,
Hyna tinz n' pemisht' rrethue me trina
E ika me molla n' gji.

Nji plak, që lop't i ruente pror' me mue,
M' shiqoi me plot dëshirë
E m' tha gëzueshëm: „Shpejt ti je zhvillue!
Qe besa! po m' vjen mirë."

U skuqa e plaku 'i ças m'u duk si shoq:
— Jan' molla — i thaç tue qeshë
Përdhun', por plakun nuk dij çka e dogj
E m' briti rreb't: „Hajneshë!"

KALLXIMI I BLEGËS SË VJETËR

Ujku mes rogës, n'ashtë, m'ra në tubë
e muer bardhokën, delen mâ të mirë
Tue nga mbas tij i humba strajcë e rubë
E brita deri që zani m'u çart.

Ktheva në tbanë e natën kjava n' fier.

Atje ndër curra maje bjeshkës, lart,
Ku pishat jan' shtremnue nga véri,
Copë e grim delen ma kish bâmun ujku.
Ktu mbas nji vjete, n'verë e gjeta n' bar
Leshin e deles la prej bor's e shiut,
Leshi i saj si endja e kumb'llës!
Me tê l'mova faqe e duer;
Leshi i saj si njomza e ahit, i butë!
Gjuha e bardhok's më l'monte ashtu dikur.

Tash jam plakë e mâ nuk dal ndër bjeshkë.
Por ajo maje rrin e mblueme përherë
N'mjegull si bashka leshit.
Andej un vrej e kjaj për çdo pranverë.

Endja e kumb'llës: lulet e kumbullës.

FOSHNJA NË GJUM

Ç' andrra do të shofi foshnja
n'sa shiu cirkon nën strehë?
Krizmën e kumbonzës së vet,
që ia bleu i ati, e ndien
e gjít e s'amës si bora
mes nji reje së bardhë i shef,
rruzat e ndritshme, të mdha
në qafën e gjat' të lokës,
rruzat e ndritshme si hyj,
si syt e lum.

Cirkat e shiut kërsasin nën strehë
e avulli i shtëpís â i ngroftë e i ambël
si ftyra e bebes kur qesh në gjum.

MBRAMJA E GYRBETXHÍS

Dimni kaloi e dit e bukura të verës.
dardhat u poqën e rrushi po vilet,
qysh kur u nisa tue lanë dy f'miit
ndejun në heshtje në prakun e derës
tue më shique.

Sonte nga puna tepër vonë kam k'thy
në kaçorr, ku flej,
në kaçorrin e vetmuem, pa zot, në terr.
Sonte kam vrejtun hyjt me mall mbi kry,
pse me ta njifem shum mirë, ka mot
në vendet e mija të largta atje te 'i k'sollë.
Me hyj s'mund t'flaș
ose fort jam lodhë.
Por sonte çunat t'andrroj dishir kam shum
te praku i derës tue më vrejt' në k'thim.
Dorën në heshtje të m'apin
pa qa në gzim,
të m'apin dorën s'pakut në gjum.

BALADA MBI RRASË

Shtat' vjet kaluen si uji turr nën urë
e shtata verë, qe, erdh.
N'harresë shum sende qita,
por jehu i kangës, shkrue mbi rrasë — në gurë
kumbon në mue.

Në bregun e lumit kam lan' baladën në rrasë!
Nën ritmin e ujit, që m' rrjedhte nën kambë
„kangën e qokthit" të mjerë shkrue kam pasë
me thepin e gurit të bardhë.
Blerimi mugullonte bregut
e dridhej n'ujë
e vaj mu duk kanga e zogjve n' mal!
Me mue gjingallat tue plasun prej zhegut
vajtuene për motër të mbetun shkret!

Kân' shkue shtat' vjet!
Shinat kan' ra mbi shkrojla
e lumi gur e dhé tue bajt' mbi rrasë
baladën ka zhdukë,
por vaji i motrës mbetun vetëm — kukë
m' jehon në shpirt gjithmonë:
„Gjokë, Gjokë!
s' kam lan' kund tokë
as mal as vrri,

Kanga e qokthit: vjershë e shkrueme mbi prrallën mythologjike popullore të qokthit.

e mjera! pa kërkue,
por kund s' t'kam t'ndi!"

Balada e eme, s' mbaj mâ tjetër mend.
Balada e eme e mbulueme n' ujë,
n' për mue stuhina kaluene shum,
por n' fund të shpirtit t'ndiej e të ruej.

NJI VJETË

Shkove n' pranverë
kur kumbullat lulojn' mbi kodër
e shelqet gjethen n' lum.
Mandi n' oborr âsht pjekë si tjera herë
e prroni nën shpi âsht thá.
Gjingalla mbi plep ka britë e britë,
por ti s' ke ndi as pá.

Vjeshta kur erdh
e strehët e shtëpís
ujin l'shuene n' oborr, n' kusi,
un kam ndej' te dera tue mendue për ty
Kur era nga bjeshka ia behi
e prroni nën shpi âsht thá.
dorën që n' zjarm isha tue nxé,
e kam prapue
kur ty të mendova të ngrime
nën dhé.

KËTHIMI

-Në kujtim t'im et-

Dimnin n' qytet kaloi me spat' në shokë,
Dimnin n' qytet kaloi me spat' ndër duer.
Dimnin n' qytet kaloi me bri për tokë
Nji burrë i gjat', malsuer.

Po vjen pranvera e n' mal tash don me k'thy,
Bishtin e vjetër spat's ia hoq e e treti.
Do pare n'qese i ka dhe 'i gaz ndër sy:
Simjet mbaroi gyrbeti.

Tymin mbrapa qytetit t' madh ia vren.
Tymin mbrapa si rê që s' bjen kurr shí!
Atje në stufa mendja tash i k' then.
Ku forca i â bâ hî.

Vetëm po ec kadal' me 'i thes ngarku'
Tue thithun ajrin n' mal, që ngjall e dlir
I mbram n' qytet ai qe se prente dru,
Pra n' fshat â „burrë i mirë"!

NANA

Për çdo mëngjes ti shkambin, si shoq t' pandam.
e vren ndër sy përtej lumin — në ball.
Grigjen e lshon e mbrama e pret në shpi.
Mbrama vjen burri e në votër kqyr me mall:
nesër tash shkon e kurr nuk k'then!
Tash t' len nji bukë e setrën që s' vlen
dhe djalin në gjoks si shkëndija në votër,
ku rritet e bâhet flakë.
Ket zjarm e ruen përshpirtshëm
ndezun gjithmonë ti, virgjën carani,
tue e mbajtë ndër shplakë.

Me duer që shkulne bar e thyene krande
djalin në buzqeshje e lëmon
si njomza në ftyr' me zemër nane,
dhe syt e tu, uruesa, shtang
i thonë: „pas-te nana në plang."

Carâ-ni: guri i votrës për të mbajtë drut; oxhak-u.
Njomzë-a: gjethi i ahit i njomë.
Plang-u: shtëpi-ja, konak-u.

VJESHTAT E MIXHËS

Kur vjeshta fillonte kadalë m'u shtv
kora vjetore mblidhej e era e mollës
e ndiente nepër rruga e shtëpija.
K'shtêjat e shumta se ku me i shtî nuk dihei
dhe vozgat e mdhaja u mbushëshin plot me venë.

Kazani i zi te kësolla e mixhës
curri lëshonte
rakín e ngroftë n' nji enë
e tymi andrrues të thirrte këndellshëm
gotën me e shtî nën gypin e barit të dhimbës.
Plaku sy-trim ibrikun në dor' shtrëngue:

— pini, o burra — thonte — vëneshta kjoft' bekue!
Boll na dha simjet,
të bukurin bereqet — rakín.
I madh e i vogël pa farë kursimi
le të pijnë.

Kazani magjik në gjymës të territ
vlonte mistershëm përmbi un't e zeza,
që dukeshin si krena derrit
bashkas tue pi n' nji lug.
Sheka freskuese avllin ngritte
kah qepët e varna në tra,
që rrijshin tue pritë
dorën e rrëmyeshme të plakut
me i kputun nji nga nji për meze.

Sê mbramit shoqnija i tha:
— O mixhë, ty ndera t'u rritët
e toka pa gjâ mos të laftë,
vëneshta e fundit i arës rrush të zi
sod nji vjet tri herë kaq të bâftë,
pse tjerve u ep çka toka t' dha ty. —
Por në vjeshtën e ardhëshme kazanin mixha
s' e vuni mâ në kësollë:
shkoi e djalë as çikë nuk la
e zjarmi iu fik.
Shoqnija e kujton e thotë endè:
— pat kenë fisnik!

RMAJT E BULSHANIT

Përmbi gërmin' në suk', nën kshtêja t' lashta
Gjinden rëmajt e vendit t'em, që m' rriti;
Atje nën rrasa guri eshtna e rrashta
Pushojn' në shkamb të forta si graniti,
Pse ashtit në Bulshâ
Moti s'i bân kurrgjâ!

Në gur kta paten lé e shkelen s' pari
E gzim e vaj ua muer në shkamb jehona.
N' curra jetuen skamnisht si çubza bari,
Mbi rrasa vdiqen për an' votrash s'ona:
Gjamën ua kemi bâ
Mbi rrasa në Bulshâ!

Dy rreshtna motit ktu pat vjedhë 'i l'tî
Natën për hap', kur lisat gjimojn' n' erë!
Thane malsor't: As t' deknit në qetsí
I l.ueji nuk na i la n' at suk' të mjerë!
Dy rreshtna s' pushojn' mâ
Me shoqe në Bulshâ!

Rmaje, dimni kalon e mali dêjet
E zane f'mijsh në lum ndihen n' zhumhúr!
Mbi ju bulon dhe gjethi e bjen prej k'shtêjet
E si mishi i malsorit kalbet n'gur,
Por ashtit në Bulshâ
Moti s' i bân kurrgjâ!

Rmajt: vorret
Lëti-ni: latin-i, europjan.
Zhumhúr-i: krizma e ujit në lum.

IM BIR DHE UNË

Ginda mbi ara, atje nën bjeshkë
kur gjethi bjen n'ahishte.
Nanën t'eme e quejten Lula e zeshl.ë
dhe babën me emën që kishte.

Dielli kur binte ndër maje
më kujtohet si fëmi,
krypa për edha në grusht
e dardhat e egra në gji,
bora, shiu e era,
im ât kur binte për misër ngusht
e tjera...

Kur më prune nusen qiten pushkë në Qafë
e u gëzova së parit.
Lulet e bukura i shtypa me dhambë
por rrall m' i përbiu fyti.
Kur më lindi djali, n'livadh e ndala kosën
e u gëzova së dyti.

Sod djali i em nuk âsht aspak si unë:
din me folë n' gjuhë të hueja
e para 'i mij vjetsh si ka ndodhë çdo punë.
Shum sende din për qiell e tokë e detë
e veglat rroplanit.
Në shoqní më njofin e dishroj me më thirrë:
„i ati i filanit!"
Por në vedi habitem e rrij tue pëvetë:
— kuj i ngjau im bir?

„TE ASHT RRËXUE VAJZA"

Rogat me bar e pylli me aha t' blerë
Pushojn' në qiellin e kaltër, në verë.

„Vajzë, mos hyn në shkamb me prieça mbathë;
Telat e tyne mund t'ngatrrohen n' rrathë."

Çika s' u zdath e u nis kadal' për shteg
Me dal' te delet e veta në breg.

Rrshiti! e duert i lypin n' krep nji plasë...
N'fund thojt e vogjël veç krisen pak n' rrasë.

Nji „qyqja!" ushtoi e zogu la çerdhen
N' at vend ku n' shkamb do gur u derdhen.

Që, lesh t'ishin currat e bardh' në prru
Kurr s' do t'u thonte: ktu vajza u rrxue.

Tash i qetë â pylli e lugjet në hije
Si nji „qyqja!" n' shkamb mos ta ken' kurr ndie.

Rogë-a: vend i hapët, pa lisa, në mes të pyellit.
preçë-a: opangë-a.

RRUGA BRI LUMIT

Gjithkund bri lumit ngjitet
rruga për kambsorë.
Udhtimi 'i herë n'për të nuk pritet
as kur bjen shi as borë.
Me vjet kam vû oroe nga shtëpija n'derë
rrjeshtin e gjindve ngarkue
si thnegla nepër pluhën në verë
e mes zhurmës s' ujit natën kam ndigjue
patkojt e kalit n' gur
e nji „hajt!" mes terri.
N'për gjum ndigjova heret n'agim
ndoi zâ të përvajshëm berri,
krizmën e kangën e popullit n' udhtim.

Rruga bri lumit âsht e ngushtë e gjatë
sa ftyra e saj n'për ujë,
me njerz që shkojnë e vijnë tue e matë
me hapa të lodhun, çdo ditë, çdo muej.

„FIERI I NUSES“

Nën aha t'mdhaj, në lug, vrap rritet fieri
Edhe tash, turra, turra, i nalt' sa 'i njëri.

Dikur nji nuse ktu ka ardh' me marrë
Fierin e gjat' me fletza t' preh't si sharrë.

Ishte mëngjes e 'i fllad përreth tue frv.
Nusja na kishte nji rub' të kuqe n' krye

Dhe syt e zez, me t'dhanun jet' kur hapen.
Ka pas' nën dor' nji lak e n' tê nji drapën.

Korri do fier, por tu' e shtrimun në tortë
Prek diç si akull e l'shon nji „oh!“ të fortë.

Ik tash nji gjarpën tu' u ngatrrue n'për lak,
Por dora e nuses l'shon do pika gjak.

Ra dielli n'mal dhe syt i jan' terris
Crues, që pushon mbi fier si n' shtrat t' nusnís.

„Moj nuse e bukur, kan' kalue shum mote
Por gjindja thotë ende: — kjo â fiera e jote“.

* Tortë-a: konop ase lak blinit.

„SHPELLA E SHTEKTARËVE"

Sonte po bjen shi me rrshekë
e shëndrit vetima nji udhtar me strugë;
te shpella, që din, po k'then tue prekë,
pse mâ nuk shef as mal, as rrugë.
Hyni: dushkun e thatë e ndez
e shef do hí, do kashtë,
currat tymosë e të zez,
zogjt, që dalin jashtë
dhe avllin e frymës, që n'flakë iu zhduk.
Me gjamën e motit nepër gryka, n' terr
i iku mendja
te shpija e vogël në djerr.

Shtektari ke zjarmi zgjanohet
e teret tu 'u kotë si f'mí.
Nën strehë currini i ujit kumbon
si vaji i zogut në shí.

Flaka me hove tu' e përkundë e ndrit
shkambin e shpellës, që ruen
kujtimin e etenve udhtarë në t'zit
e birin e tyne në gjum.

FOJLETA NË RRUGË

Gjethi i fojletës tash dridhet n' puhí
Si rrgjande t'imta n' fytin e nuses s' ré.
T' nuses s' udhtarit, që mbrama e pret n' shpí!
Fojleta n'rrugë â nuse e mir' për né:
Kushdo pushon me shije
N' gur te fojleta n' hije.

N'degat e saja nji zâ gjingallash bashkë
Ushton si gaz pa fund që bâjn' shum vetë.
Qesh si goj' n' trung dhe ai vend, ku hoq nji ashkë
Njeriu të shohë a e ka sëpatën t' prehtë.
Kushdo vrapon n' udhtim
Nën lis me bâ pushim.

Fojleta n' rrugë â zoj' me elbizén,
Që plak e t' rí njillojit i flladit;
Ka 'i fund cigarje gjithicili i len.
Fojleta n' rrug' çdo njerit i përshprit
E s' largut si me dorë
Udhtar't përshndet përorë.

Rrgjandet: stolina t'argjanta për nuse.
Elbizén-i: flladitse, për femna.

ARA BRI

N'at faqe mali e kam nji ar' krejt brî
Me gur e rrajë, që plorin më theinë
Për çdo pranverë kur qét në tê i shti.

Misër e mbielli, por n' tê dhe ferrat lejnë.
Me gjak e djers' gjithmonë e rij ket arë.
Por dit e thata n'vera shqim e zbejnë

E shpesh s' jep tjetër veç sa qita farë.
Jazin për kry ia çela plot nji gjû
Mos t' marr bujena tokën, që ka mbarë.

Për qark me ferra e shkoza e kam rrethue
Mos t'hyj' bagtija, udhtari n'tê mos t'shklasë
Por zogjt në tê nuk kam si me i ndalue!

„Moj ara e ême, që im át t' ka pasë,
Çka t'bâj me ty? Mësa bisha nji herë
S'u zbute! Ara e ême, shtri mbi rrasë.

Ti me lakmí shiqon për çdo pranverë
Brijat për ball me fier e trumz' të mbulueme:
Si brijat shoqe don me qenë e blertë!"

Bujenë-a: vërshim uji.
Shkozë-a: nji dru i egër i pa fryt.
Trumzë-a: nji bimë e egër.

MULLINI I UJIT

Veç nji mullî të vetëm kan' për fat
Në shelqe t'shpesh' te lumi
Peş-dhetë shtëpi të vorfna — nji fshat.
Me ujë bluen i shu'mi.

Dera i mungon, askund nuk ka dritare.
Nji gur graniti shtyp
Kokrrat e drithit t' thata si gastare
Si kafsha kur përtyp.

Hjek keq, por fuqishëm leviz pa prâ
Si rrota e qerres s'randë.
Të thell', të marrun e lëshon nji zâ
Si sharra e lig' në landë.

Por punë ai kryen: përreth me miell të verdhë
Vendit kunorë i bân,
Fije, fije, tepricën tjetër derdh
N'lugun e vet për anë.

„Ti bluej e bluej pa mê nji her', mullî.
Veç misër e jo grun!
Ket misër t' verdh' fitue me aq vshtirsí
Prej popullit, që vuen.

N'dritën e han's para njëj ftyre t'zbetë
E t'lodhun bluej e bluej;
Do f'mi t'andrrojn', që pa ngran' kan' fjetë,
Mullî, mâ shpejt ti luej!"

GJURMËT E MIJA

Kurkush s' m' ndigjonte kur ecsha n'për drom.
Pa k' pucë un isha edhe i lehtë sa 'i pulë.
Verës në pluhën e dimnit n'për llom
Pes' gishta e thembrën i lejsha si vulë.

Me kundra njerzit shkelshin gjurm't e mija,
Pa than' me vedi: „Qe, kndej nji rrugaç
Paska kalue!" Unë mendojsha: te sht'pija
A kam me e gjet' në magje nji kulaç.

Por sod shum të kjarta i shof ato gjurmë
— Të gdhenda n'zemër si në shkamb me daltë —
Në ftyrën e tyne tue leviz' nji turmë
E rrxueme n' pluhën, e shkelun në baltë.

CUCA

Lugut t' fshatit teposht' frynte murrlani
E rêt e zeza përzih'shin mbi né.
Si tufa delesh gala nda prej bishës
S' tërbueme në Shëndré.

N'për pullaze del tymi i shkapërderdhun,
Pse tash shtat' dit asnji oxhak s' e volli
Nji shkul përjashta. Mbrendë 'i zâ nuk ndihet
Pos n' për tufan ndoi koll.

Shkolla punon. Mësuesi del te dera
E shef tue ardh' nji turr fëmijsh kreit tok
N' rrugën kryesore, larg ndoi vetëm duket
N' murrlâ si cilikok.

Nji cucë e vogël mâ e mbramja mbrrini:
Xhaketën e t' et ka vesh me mang' të mdha
E kotullën e s'amës ngreh rrëshanë
Por cuca t'ftoft prap ka.

Mësuesi e shiqoi e vajza u çue në kambë;
M'suesi i vren fytyrën, skuqë e nxi.
Vetllat e zeza, dy sy të mdhaj e t' thellë.
Ku vuetja e jet's âsht shkri.

Gishtat e vogjël t' saj me lkur' të vrazhtë
M'suesit iu ngjan si gjethi i njom' n' murrlâ!
— Ulu, ke mbrri me kohë — tha mësuesi
E qau në shpirt, pa zâ.

Cilikok-u: sorra

MIKPRITJA NË KASHNJET

Bjen shi e uji gjimon në shkambije
E nepër shpat çdo rrugë e ngushtë u shemb.
Sonte do t' jet' terr sikur n' brî dhije...
Shtektar, veç hapin theke e mos u tremb!

Midis kashnjetit âsht nji shpi fisnike
Me njerz që t' flasin me zemër në dorë.
Midis kashnjetit gjindet shpija mike,
Mbushun me k'shtêja si mali me borë.

Zjarmi ty t'pret i ndezun flakadâ
Teshat me t' terë e gjakun n' ftyr' me t' prû
Dhe vegshi i darkës krah për krah me c'râ.
Thalbat e nxetë e vena në katú.

„Mirse erdhe për bukë e qejf e krypë!"
Plaku tash t'thotë si me t' pasun bir:
Për ket mikpritje aî nji grosh s' ta lyp,
Veç me zemër t'i thuejsh: „t'ardhsha për t'mirë!"

Kashnjet-i: pylli i kështejave.
C'râ-ni ase carâ-ni: guri i votrës, që mban drut.

LAHUTA E VJETËR

Lahuta pushon në trá
pse mixha ka vdekë ka mot
e nipat s' dijnë me i rá.
Lahuta pushon në tym
e dorca e saj e thyeme
si gishtat e mixhës në vorr.
Por kumti i lahutës i trashë, burrnuer,
duket se ndihet ke votra përsëri
me kangën e vjetër që tret n'oxhak:
„Treqind çika nën shatorr in kânë.
„Njaj mâ t' mirës djali syt s'ia dán!
Lahuta flet, mandej vajton
me dridhjet e zanit të mixhës
si qyqja n' pranverën e parë,
tash gjarpni i gdhendun në tê leviz
dhe trimat mbi gjoka me shpata t' hiekna
fluturojn' n' për zhark...

Lahuta pushon në trá
e gishtat e mixhës në dhé,
por n'shpirtin e nipave ka mbetë
nji tingull për kangën e ré.

Zhark-u: lëkura e nënbarkes së deles, që i âsht vû lahutës.

KANGA E KORRTARES

Gjije kallij'sh kok-randë e me nji ngjyrë
T' prarueme n' llanën e saj bijn' tu' u gzhatë
Dhe djersa i ulet tue pikue për ftyrë
Të hijshme e t' ndezët si ky grun i thatë.

Dorcat e mbushuna për anë i kqyr
— Mâ t' mirat lule të nji mundi t' gjatë, —
Fëmija i vogël mbrapa e merr tu' u l'vyrë
Nepër kërcej nji kang' tue nynyratë.

Nji kang' nga zemra korrtares iu ngjall
Kaq e shkëlqyet, që zâ s'i bân jehonë
E n' vedi tha: „Medet si s' jam kangtare."

— Mâ e ambla jone, që bjen mâ për mall,
Asht kanga e zemr's, që vjen mbas pun'sh gjthmonë;
Pra e lume qofsh e zemra t'kndoft', korrtare. - -

LULE FERRE

Asht vajzë e veshun me crrule dhe zdathë
Me bel të hollë.
Asht lule malit e lindun në vathë
E rrnon n'at k'sollë.

N'syt si dy rreze, që nga dielli u k'puten
Të tret shiqimi.
N'ballin e gjan' nepër vetlla, që tuten.
Të tret mendimi.

Flen n'fier në skutë e han buk' kollomboqe
E shkon me berre.
Nji petk andrron të ket' me dal' ndër shoqe
Kjo lule ferre.

XHELOZIJA

Gku vida e but' në mal
e në currat e ashpër, n' vetmí,
gjet nji pllumb të egër.
Në çerdhen e vjetër, në shkamb,
pjuhija e ngroftë e majit fryni
e u rrqeth ndër çeta çdo lule e gjeth
në knaqsi pa skâj.

Kur mbrrini mbramja vida e pllumbi
fluturuen tue pru ndër krahë
mbi qytet me zhurmë
nji fatbardhsi prej mali.
Por kah nji balkue me gjind
vida kryet e uli,
ajrin ngul teposhtë tue pré.
„Ku, ku" e pyeti pllumbi i egër,
por vida e butë s'ndigjoi ket zâ
e për nën pullaz në çerdhen e vet rá.

Pllumbi i egër pau n' largsí nji dorë
njeriut, që vidën kapi
e prap nji tjetër qafë e kry tu' i l'mue
dhe vida e butë mandej u shkund.

Në fyt, ndër krahë
helm iu bâ tash pllumbit ajri
e i djegun fshani!

Iku pllumbi i egër në mal
e në çerdhen e vjetër gjet
nji pupël të saj,
nji lodje i ra mbi të
si vesa e natës në bar.

VETVRASËSI.

Një njeri mes druve në podrum
trut ia nxori vedit
me një plumb.
Trut kanë vlue me dit e net, në rruga,
brigjeve t' lumejve, parqeve n' blerim.
Kanë vlue si metali, që shkrihet n'furrën e vet,
në stacjonin e hekurudhës,
ku lokomotivat bërtasin e nisen n'udhtim!
— Duhet m'u nisë dikah — ai tha me vedi,
por çdo vagon â zi
e veç vijat e hekrit nën rrota
i shkëlqejnë në sy...

Prap ai k'thei me mend te njerzit
e ata si eshtna, që ecin pa mish, i janë dukë
e vehtja si shkop, pa krahë, pa gjoks,
por trut gjithnji kanë vlue.

Në dhomën e tij âsht gjetë një letër
me TË DASHUNIT E MIJ në krye,
por kto fjalë me 'i vizë
janë shlye,
pse s' deshti me rrejtë në fund;
mandej mâ poshtë ai shkrou:
„Jam pemë e thame si drut në podrum,
më digjni dhe mue e pluhnin qi'nje n' ujë".

GJYSHJA

Gsh' mëngjesi i parë
kur nibrrini gjyshja në pyll,
ku lule maji e gjeth e bar
pijshin të kulluetën vesë me andie
e kangën e zogjve ndijshin,
tretë n'andrrime të qejfit.
Por gjyshja nji fije s' ua vuni veshin!
Të vjetrat caruqe tue i ngrehun rrëshanë
n'për bar e lule, kupat ndër buzë ua derdhi.
S' don gjyshja lule,
krande ka ardhë me marrë,
krandet e thata shpërnda n'për çuba.
Gjyshja çon dorën e rrudhun, të shtjerrun
e krandet me grremça i then.
Me to ngarkue kthen kadalë në shpi.
S' don gjyshja lule, por krande.
pse tesha fjetje s'ka
e netët jan' të ftofta!
Lulet s'e ngrofin mâ,
veç krandet te votra
e nxejnë gjith natën gjyshen.

Caruqe: opangë

RRASHTA

RRASHTA

Nji vend të tretun shof mbi tok' nji rrashtë.
Dhambët e rij kan' ra prej nofllash t' zblueme,
Që hapun rrijn' në t'qeshun si me dashtë
Të thojshin: „mos u trand, âsht gjâ e shkueme!"
Nga zgavrra e synit vren
Rinín, që kurr nuk kthen.

N' ballin e gjan' sa 'i kokërr drithi 'i birë
E ka dhe kocin e hundës të çamë.
M' duket se m' thotë: „Aspo? Ma ngjiti mirë.
Prej goje s'eme nuk ka dal' nji gjamë!"
Nga zgavrra vren n' largsi
Nji qiell prej rêve nxi.

„E lumtun jam pse shti s'më kan' nën tokë:
Ernat ndigjoj e flas pse n' goj' s' kam dhé.
Dritën e shof e gurt, ku mbeç me shokë;
T' na vrejnë udhtar't e t'flasin n'shpí për né!"
Dhe zgavrra me rrebsí
Kqyr kocka plot për brí.

„Nji gjâ kam frigë! A thue për s' dyti flaka
E armës s' ré tash na veton mbi rreshtna?"
Mnerue k'ndej ika, por tue u sjell' përmbrapa
M'u ngja se zbutun m'u luten kto eshtna:
Udhtar, kij mshir për né.
Mbi kry na qit pak dhé.

JETIMI NATËN

Përmbi kasoll' në pyll âsht terri mâ i zi
se n' Shpellën e Pafund!
Gacat te votra i kqyr jetimi
tue u mbulue me hî,
si sy që mbyllen në gjum.

Mbi mand n'oborr shpenkeqja krrat
sa mundet për mënerë
e gjyshin te ura e votrës zgjoi.
Tue përpushun n'zjarm
i nipi rrudhat ia pau
kur plaku tha si në jerm:
— Hangsh kryet t'at.

— Bacóo! — pyet nipi —
para se t'mbytshin balonat tatën n' udhë,
shpenkeqja n'mand a briti? —
Plakut në ball iu mblodh çdo rrudhë
e gjegji: — Joo!
Mbas undësh bulku 'i herë veç bzani
e ra gjithçka n' heshtim.

Përmbi kasoll' në pyll âsht terri mâ i zi
se n'Shpellën e Pafund.
Gacat te votra i kqyr jetimi
tue u mbulue me hî,
si sy që mbyllen në gjum.

Shpenkeqe-ja: nji zog nate.
Krratë (me): bërtitë (me).

ANDRRIMI I KORBIT

Mbas shiut veç, korbi i lagun mbrrini
ndër shkambije të veta.
Mbas shiut ra dielli
e zogun e madh po e nxe
para shpelle — në rrasë.
Tue qitun avull korbi
vendin andrron mbi maje, n' qiell pa rê
dhe poshtë ndër pyje nji kingj t' vetmuem
si 'i herë n' rinín e parë.
Dhe 'i herë porsi dikur
do njerz me fesa hekuri
në lug të rrxuem për dhé,
zogu i zi n' andrrim i pau
e këthetrat shtrëngoi mbi gur.

HIJA E LISIT

Kur dielli bjen në mal, o lis,
eshtnat e njerit pushojn' nën hijen t'ande
si cokla, si dru.
Hija e jote âsht e qetë si tis
prej mëndafshit të zi n'faltore.
Gjingallat mbi degat tua
gjimojn' njiheri në vapë sikur vajtore
me ftyr' të gërvishna n'gjamë.

Kur dielli don me shkue
hija e jote rritet e kapet për mal
si gjarpni nepër rremb.
Hija e jote â e zezë, o lis,
hija e jote më tremb!

Tis-i: kurtinë-a.

NJI VOTËR E FIKUN

Shi pranverë bjen
n' kaçorrin e mbetun shkret.
Avull frymorësh prej tij nuk del, as tym,
as zâ me gaz, as vaj.
Në medis të hithave n'arë
për nën oborr të plandosun shof
çarranikun.

K'sollës përmbrenda i â rrxuemun dera
me thundra bagtijsh së hueja plot,
që hyne e pane nji vath, shpí
nji votër të fikun.
Nji votër ku hini âsht endè përzi
me thëngjij të vjetër.
Nji votër, ku cirka shiut po pikun
dhe zemra më rrah me to
për votër të fikun!

Tres ndër mendime pa dashtë, përdhunë:
„Zjarmi, lufta, vdekja
po kalojnë këndej pari
e gra e fëmi e pleq para tyne ikun... ."
Mjaft! Mjafton për dhimbë
nji votër e fikun!
Lamtumirë, o votër me thëngjij të vjetër,
lamtumirë, po të tham si votrës s'eme:
e dij se pa nderë s'e lëshove kurr mikun.
Nji dhimb' më shtove e s' due mâ tjetër,
o votër e fikun.

PËRMBAJTJA

Faqe

Tingujt e parë — — — — — — — — — — 3
Kur këcen Dila — — — — — — — — — — 4
Flaka e pishës — — — — — — — — — — 5
Kangtari në mal — — — — — — — — — — 6
Deshta nji vashë — — — — — — — — — — 7
Tingujt e muzgut — — — — — — — — — — 8
Nji shpirt — — — — — — — — — — — 9
* * * — — — — — — — — — — — 10
Kanga në mjesditë — — — — — — — — — — 11
Zadja te kroni — — — — — — — — — — — 12
* * * — — — — — — — — — — — 13
Dashtuni e prendueme — — — — — — — — — 14
* * * — — — — — — — — — — — 15
Drandofilles — — — — — — — — — — — 16
— — — — — — — — — — — — 17
Tregimi i vajzës — — — — — — — — — — 18
Kallximi i blegës së vjetër — — — — — — — — 19
Foshnja në gjum — — — — — — — — — — 20
Mbramja e gyrbetxhís — — — — — — — — — 21
Balada mbi rrasë — — — — — — — — — — 22
Nji vjetë — — — — — — — — — — — 24
Këthimi — — — — — — — — — — — — 25
Nana — — — — — — — — — — — — 26
Vjeshtat e mixhës — — — — — — — — — — 27
Rmajt e Bulshanit — — — — — — — — — — 29
Im birë dhe unë — — — — — — — — — — 30
„Te âsht rrëxue vajza" — — — — — — — — — 31
Rruga bri lumit — — — — — — — — — — 32
„Fieri i nuses" — — — — — — — — — — 33
„Shpella e shtektarëve" — — — — — — — — — 34
Foljeta në rrugë — — — — — — — — — — 35
Ara bri — — — — — — — — — — — 36
Mullini i ujit — — — — — — — — — — 37
Gjurmët e mija — — — — — — — — — — 38
Cuca — — — — — — — — — — — 39
Mikpritja në kashnjet — — — — — — — — — 40

Lahuta e vjetër — — — — — — — — — — 41
Kanga e korrtares — — — — — — — — — 42
Lule ferre — — — — — — — — — — 43
Xhelozija — — — — — — — — — — 44
Vetvrasësi — — — — — — — — — — 46
Gjyshja — — — — — — — — — — 47
Rrashta — — — — — — — — — — 51
Jetimi natën — — — — — — — — — 52
Andrrimi i korbit — — — — — — — — 53
Hiha i lisit — — — — — — — — — 54
Nji votër e fikun — — — — — — — — 55

Titulli i origjinalit
KANGA E VËRRINIT

Redaktori teknik
Jani Gjino

Korektor
Lec Mazreku

Për botuesin
Abdurahim Zhuri